

БЕЛАРУСКИ ШЛЯХ

Адрес редакцыі і адміністрацыі:
Серпухоўская вул. д. № 12

Рэдакцыя адчынена ад 1 да 2 гадз.
пасля поўдня.
Адміністрацыя — зрана ад 10 да 2 гадз.
У вечары ад 5 да 7 гадз.
Рэдакцыя пакідае за сабой права па-
праўляць перасыланыя рукапісы і ко-
респондэнцыі.

Цана
асобн. нум. 15 к.

Надпіска: з дастаўкай да дому у Мін-
ску на 1 месяц 3 рублі.

Цана абвестак:
за верш пятаку на 1-й стран. 1 руп.
на апошній — 50 кап.

Штодзенная грамадзка-палітычная газэта.

№ 21.

Менск. Серада 17 красавіка 1918 г.

Год I

Менск 17/IV.

Прайшло ўжо 14 месяцаў, як Беларусь пакладае ўсе свае сілы, каб стварыць моцны цэнтр, які б пачаў адбудову пазбаўленага вяржамі дэргаўнасці і набурэнага вайной краю.

Усе яе свядомыя элементы пачыра працавалі над з'ішчэннем гэтай задачы, змагаючыся з высокімі хвалямі рэвалюцыі спадаўшымі і на Беларусь.

Цяпер аб'ектыўныя умовы, нізалежна ад волі беларускіх дзеячоў, прыйшлі Беларусі на помач. Мы аказаліся адгароджанымі абараняючай нямецкай сільнай ад рэвалюцыі і больш ні чым гарматыяго грукату на нашай зямлі. Прыйшоў спакой, так дарэмна чаканы ішчэ і цяпер на захад і ўсход ад Беларусі.

Гэты спакой Беларусь павінна выкарыстаць каб пага-
дзіць учынення ёй гісторыі ра-
ны. Тым болей, што сіла, якая прыйшла барадзіць нас, пачыра-
ная за нашых відаўных апя-
куноў, так сама прызнае прын-
цып самазначэння народаў і ні
збівання нам перашкаджаць.
Злучэнне ўсіх беларускіх эле-
ментаў у ядны беларускі фронт, якое наметаецца ўжо, даець надзею, што далей пач-
нецца арганічная праца.

Але што рабіць? Якія блі-
жэйшыя заданні павінна на-
ставіць перад сабой беларус-
кая дэргаўна-творчая мысьль?

Да гэтаў, у пераважнай атмо-
сферы акаляючых яе падзеяў, Беларусь старалася як най-
хутчэй прауна развязацца с
чужой апекаю, каб потым па-
чаць гаспадарыць у уласнай хаце. Дзеля гэтага і чынаюць
беларускіх арганізацыю мела
характэр больш дэяратыўна
прауна. Цяпер гэта павінна
змяніцца. Акты Рады Рэспуб-
лікі толькі сьцьвардзілі post-
factum тое, што ўжо зрабіла
у гэтым кірунку чужая нам,
ві напхадаваўшая і ні дума-
пал аб нас пры падпісанню
Берэсцейскай умовы Вадзіка-
росія.

Заданнем Беларусі павінна
быць цяпер падвасці грунт
пад абвешчаную нізалежнасць.
Стасоўна да гэтага павінна змя-

ніцца праца Рады і пакіра-
вацца яе ўсімі. Трэба пачы-
наць з адбудовы гаспадаркі і
адміністрацыі, каторыя павін-
ны мець нацыянальна-краевы
характэр. Трэба адрадыць раз-
бураную у часе вайны прась-
вету, каторая так сама павін-
на быць нацыянальнай. А
перуч з гэтай удзячнай, ханя
можа быць і ні надта яскра-
вай працай трэба церпяліва і
ні пераўчыцца старацца, каб
свег успомніў нашы слаўныя
гістарычныя традыцыі і прыз-
наў іх.

Аб сытуацыі на Літве і Беларусі.

«Zeitung der 10 Armee»
7 красавіка піша:

«Мы жывем у часе самазна-
чэння найменшых народаў. Ні-
хто ні будзе прарэчыць гэтаму
с пагляду на іх культурныя
патрэбы. Іншая справа, калі
гэтыя народы сваімі палітычнымі
і ваеннымі дамагаючымі грозіць
баспэчнасці іх магутных су-
седзю. У гэтым палажэнні
знаходзіцца Нямеччына у ад-
носінах да Польшчы. Дедзьве
толькі апошні расейскі салдат
дзякуючы нашым пабедам быў
выслан с Польшчы, як закрата-
лася «ўсяпольшчына», жадаю-
чы ўстанаўлення польскіх гра-
ніц ад Балтычнага да Чорнага
мора, як было перад 1640 го-
дам. Высоўваецца жаданне заб-
раць Вільню, як глаўнае места
вялікай Польшчы. Дамагаюцца
паліакі і аннаксіі Літвы і Бе-
ларусі, і населеных украінцамі
зямель Галічыны і Валыні, з-
сім ні аглядаючыся на этно-
графічныя варункі ў гэтых кра-
ях. Падняты паліакі шум
пасля таго, як мір з Украінай
паставіў на чародзі аддзяленне
ад Польшчы украінскіх частей
Холмшчыны, дагэтуль чуваць
у нашых вушах. Як трэба ацэ-
ніваць польскую саюзніцкую
вернасць, гэта ў канцы канцоў
паказалі польскія легіонеры, ка-
торыя хапілі за аружжэ, каб
выгнаць сваіх старых прыяцеляў
маскалёў з Беларусі. Ні бузем
забываць што падзякі заме-
шань ва ўсе рэвалюцыі. Яны

заўсёды кіруюцца да таго, каб
лавіць рыбу у мутнай вадзе і
вылавіць нешта дзеля «ўсеполь-
скасці». Ні расейцы, а паліакі
— крайныя панславісты, кат-
рых мы павінны сур'ёзна ба-
яцца і ў будучыне. Гэтакага
суседа трудна цяпець, калі ён
лішне ўзмацуецца. Адгэтуль
выплывае для нас патрэба ні-
дапусціць польскага папярэн-
ня за цяперашніе межы кон-
грэсавой Польшчы, с каторай
трэба ішчэ выключыць Суваль-
шчыну, якая па языку і куль-
туры прыналежыць да Літвы.
Дзеля гэтай жа прычыны нельга
прыстаць на прылучэнне Бе-
ларусі да новай польскай дзе-
ржавы. Калі мы ўжо ні можам
аднасіцца спакойна да варожай

нам арміі конгрэсавой Польш-
чы ў межах да Буга, дык
павялічэння гэтай военнай дзе-
ржавы да граніц старой Ма-
скавіі, значыць, да верхавін
Дзвіны і Дняпра, нельга сьця-
пець. Пільнуючы нямецкай ка-
рысцы нельга дапусціць злу-
чэн. Беларусі с Польшчай між
Літвой і Украінай, а наадварот,
трэба жадаць, каб Беларусь
была нізалежнай дэргавай са-
ма або разам с Літвой між
Польшчай і Масковіяй. Праў-
да, мы, як гэта адзначыў кан-
цлер, абязаліся ў мірнай умове
ў Барэсці ні паддзяжываць
сепаратызму тых народаў, якія
знаходзяцца за назначанай намі
мяжой нашага ўплыву».

(«Гоман»).

КУТНІК.

Здраенца відзень у нашай старонне,—
Хоць дзе і чугунка прайшла,
Пры лазні—у сунні прабіто ваконце
З лучынак, с кавалачкам шкла...
Бяз коміну печка, на прыпечку—пуста,
Чалесьнік у ічэрбінах ўвесь,
За заслапай, можа, і ёсць там капуста,—
Галодны тэй стравы ні з'есць...
Бо стол тут ні ведае жаднай акрасы,
Як ёсць—ад каляд да каляд,
І лепшыя рэдка бываюць тут часы—
На чый, асабліва, пагляд...
Скарыначка чорнага хлеба закрыта.
Як ітасьце, грубым палатном,
С пад парэпкі сьвінкам пад лавай карыта
Даўно да гары ляжыць дном...
І прасьвіца толькі шнурочкам абвіта
Прытуліца вуць да сьцяны,
І кросны, хоць праўда, стаяць ішчэ зьбіты,
Суседкам паткалі яны!..
На лаве раскідана бульба сырая,
З пацінай са два буракі,
І як на цымбалах дзяцінных іграе,
Шалешчуць кругом прусакі...
На дзыбаўце з белай бярозкі калыска—
У ей-жэ нідаўна апошніе блізка
Заснула на веці дзіця...
Адно засталася,—пабегло за маткай
Трапаць у чужых чужы лён...
— А тата дзе будзе?—скавалі лапаткай
У полі крывавым сьніць ён...
Ні меў ён загончыка поля піколі,—
Дзе здарыцца кутнікам жыў,—
Праз тое, відаць, ён за Віслай на полі
Галоўку сваю і злажыў!..

Захар Вехаць.

10/IV 1918 р.
Менск

Галасы аб нізалежнасці Беларусі.

Акт выданы 24 сака-
віка Радай Рэспублікі звай-
шоў сабе адгук у Вілен-
скіх газэтах. «Новый Вѣстникъ»
які выходзіць у рускай мове,
перадаеь сваім чытачам гэты
акт у артыкуле «Независимая
Бѣлорусь» у № 17 газэты. На
сколькі можна рабіць якія
нібудзь выснаўкі з стылю ар-
тукала, то газэта, як відаць,
адносіцца прыхільна да ідэі
нізалежнасці Беларусі і за
актам 24 красавіка прызнае
значэнне дэргаўна-праўнічае.
За Радаю прызнаецца значэнне
яднай устанавы, якая мае
права гаварыць ад імені ўсёй
Беларусі.

Ні тое польскі «Dziennik
Wileński». Падаўшы ў № 85
ў перадруку з «Гомана» тэкст
акту 24 сакавіка газэта далей
гаворыць: І «Было-б надта
важным даведацца ці гэты акт
апіраецца на якія нібудзь ўжо
існуючыя факты, ці толькі
выражае замеры людзей склада-
ючых беларускую Раду у Мен-
ску? Выказаць свае жывыя
пазвалюцца ўсякой групе і
нават асобным людзям,—аднак
для стварэння нізалежнай дзе-
ржавы трэба чагось болі: згоды
прынамсі большасці жыхароў,
дэргаўна-творчых сілаў і спо-
сабаў і прызнання з боку дру-
гіх дэргаваў. Пакуль німа
гэтаго гутарка можа ісьці аб
пражэктах толькі, ні гаворым
насколькі слушных. Мы хаце-
лі-б толькі ўйсці ад усякаго
баламучэння агулу праз так
званую «лоўлю рыбы перад
невадам» і выстаўляне за ўжо
дакананы факт таго, што іст-
нуе пакуль што толькі як ім-
слістыя пражэкт і жывчэння».

Так піша «Dziennik Wi-
lenski»... Шчупак—гэтак доў-
га і старанне мудзішы вяду,
цяпер перава б'еь хвастом,
бачучы як аблюбаваная ім ры-
ба уцякае с пал самаго яго
посу...

Прытомнеюць...

Вялікаросія аламінаецца. Моцна хворая паволі прыходзіць да прытомнасці. Паказным у гэтым сэнсе можна лічыць рэзалюцыі Пензенскага губернскага з'езду сельскіх і работніцкіх дэлегатаў, які разглядаў ўсёякія пытанні пачухага палітычнага характэру і пытанні губернскай гаспадаркі. Ні астанаўліваюцца на палітычных рэзалюцыях з'езду, якія ўсё ішчэ сьведчаць аб хваробе, падамо тутак ж выйі рэзалюцыі што даты гаспадаркі. З'езд пастанавіў.

Зацвярдзіць порму і інструкцыю для тымчасовага раздзелу зямлі пад арыну у 1918 г.

Ужыць сьмых рашучых заходаў, для астаноўкі пасаеку лесу, раскранання лясных матэрыялаў і раз'рому складау сьпірытосу.

На ўсе сілы змагацца з уласніцкімі нахіламі аддзелных весак і валасцеу.

Даручыць губернскай зямельнай коллегіі зараз жа прыняць меры для звароту самавольна параскрананага інвэнтару, лесу і другога мення а вінавайцаў цягнуць да судовага атказу.

Для помачы тым, што ні маюць насення, а так сама для здавалення харчовых ніхаткаў правісяці рэквізыцыю лішак насення, для спаўнення чаго арганізаваць асобную харчовую міліцыю. І так: рашучыя заходы... змаганне судом... міліцыя.—прымус для таго каб навесці парадак. Як далёка мае зайсці гэты процэс німа ведама, але ён ужо пачынаецца.

Агульныя весткі.

— У Рэвелі атрымалі з Берліну дэпэша.

Эстляндскаму рыцарству і абыватэцтву. Праз праводцу рыцарства п. барона Ф. Дэллінсгаўзэна у Рэвелі!

Рыцарство і абыватэцтва эстляндскае міне шчыра абрадавала сваёй чалабітнай дэпэшай і выказаным у ёй пагрыотычным пачуццём.

Дзякую ўсім сэрцам Богу, каторы пазволіў мне і у Эстляндзіі вызваліць нямецчыну ад знішчэння распушчанымі бандамі і захаваць ад згубы старадаўнюю культуру. Жычу, каб цяпер спакой і безпечнаства вярнуліся у край, каб пад апекаю нямецкай дэжэравы нямецкі характэр і нямецкая праца без перашкод развіваліся да ступеню высокага расквіту.

Вільгельм І. Р.

— Чалабітная дэпэша эстляндскага рыцарства і абыватэцтва была уложана у такіх выказах.

Яго І. М. Імператару Нямецкаму!

Найяснейшы, найміласцівейшы імператар і кароль! Сабраўшыся у ратушы у Рэўлі на надзвычайную краёвую Радурыцарства і абыватэцтва проціць Вашу Цэсарскую Міласць ласкава згадзіцца прыняць яго аднамысленае гарачае падзякаванне, за выратаванне жыхароў Эстляндзіі у мінуты нібезпечнаства і за вызваленне нашай банькоўшчыны ад чужога панавання.

Рыцарства і абыватэцтва трымаюцца пераканання, што Эстляндзія супольна з братнімі правінцыямі Ліфляндзіяй і Курляндзіяй пры найбліжэйшым апірышчы на вялікую нямецкую Айчыну, толькі пад слаўным і пабедным рэгенцтвам Вашай І. М. можа знайсці сваю адбудову і шчаслівую будучыну.

Ніхай Бог благаславіць і захавае Вашу Імператарскую Міласць.

В. І. М. верныя і найпадданнейшыя эстляндскія рыцарства і абыватэцтва, а ў іх імені праводца рыцарства, Дэллінсгаўзэна.

— З Бэрну паведамляюць, што у Квебэке ніспакойна: французкая частка жыхароў нізгаджаіцца на набор у войска. Забіто 12 чалавек, шмат зранена.

У Канадзе неспакойства папыраецца, пераходзячы у нацыянальную барацьбу паміж англічанамі і французамі.

У Монтрэалю сфармавалася партыя, паставіўшая сабе мэтай саўсім ні ўжываць французскай мовы.

— Паведаў газэты «Спектатор», правадцы ірляндскіх нацыяналістаў Діллон у сваёй прамові заявіў:

«І гэты дзень я прысягаю тут, што, калі ірляндскаму народу ні будзе дадзена справядлівасць і ні будуць здавальняючы нацыянальныя патрэбы Ірляндзіі, я—ад вашага імяні выступію проціць Англіі і асаромлю яе на ўвесь сьвет. Баронячы злучасную Ірляндзію, я зьвярнуся да Амэрыкі і да прэзыдэнта Вільсона і скажу: скажыце Англіі, каб яна, перш чым вясці гэту вайну быццам за право дробных народаў, лепш вярнулася-б да дому і зрабіла парадак у сваёй хаці».

— Англііскі карэспандэнт Гібо паведамляе з Гаагі: цяпер нашае войско на поўначы стаіць напроці шмат сільнейшаго праціўніка, каторы мае гібель кулямётаў, марцір і іншаго аружжа. Настаў час, каб сказаць народу, што гэта наступленне с паўночы так сама небяспечна, як і тое што пачалося з 21-го сакавіка: што нашае войско шмат слабейшае ад ворага.

Адрады ворага уварваліся у Лавенціле ў дом, паставілі у пакоях кулямёты, стрэлялі праз вокны і кідалі бомбы ў нашу войска.

— У Партугаліі палажэнне лічыцца вельмі сур'ёзным. Новы прэзыдэнт пад рэспублікан-

скім сыягам падгатаўляе рэакцыю. Шмат газэт закрыта. Усе асобы, падзроныя у аб'яўленне рэспублікі, а так сама тых каторых вінаваціць, што яны уцягнулі Партугалію ў вайну—арыштаваны. Рэспубліканскія прапатагандныя клубы зачынены. У краі—тэррор.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Выезд у Прыбалтыцкі Край на гэтым тыдні скончыцца, дзеля гэтаго камэндантура нямецкая запрапанавала афіцэрам прыбалтыцкага краю пасьпяшыць зарэгістравацца і заўчасу выехаць.

На тарговым пляцу—на Троіцкай гарэ у панядзелак 15-га красавіка было пусьцюсенька: ні дроу, ніякіх прадуктаў патрабнейшых ніхто ні прывез.

Хлеба за апошнія два дні ужо дастаць труднавата: расхапліваюць услед, плаціючы па 2 р. за фунт.

Запіс у Гарадзкой Управе сваяноу і жонак, затрыманых вайскова-служачых за апошнія два дні быў так вялік, што прыйшлося паставіць дзеля парадку міліцыю. Управа усіх іх перапісала на асобных картках.

Сьвідэцтвы для набэт, чым каторая займаецца, сталі выдаваць у міліцэйскіх вучастках. Праверка дакументаў гэтых мае пачацца 17-га красавіка.

У Губэрнскае Присутство—у судовы аддзел паступіло ужо 100 спраў; апрача таго даўнейшых, залежалых і ішчэ ні разабраных спраў асталося каля 600.

Старадаўны парадак у Губэрнскім Присутстві быў такі: збіраўся судовы аддзел у аўторкі і праз некалькі гадзін прапушчаў некалькі сотак спраў. Трэба спадзевацца, што пры цяперашніх часах ні так легка будзе гэтыя справы глытаць.

Распрадама цэнтральнаго складу упраўлення дарожных работ пры X арміі пасля вялікіх клопотаў урэшці пачалося. Выручаныя грошы (спадзяюцца каля 200000 р.) пойдуча на выплатку пэнсій і ліквідацыйных рабочым і служачым, каторыя з'ютаго м-ца нічога ні атрымывалі.

На абодвух ваззалах Менска гэтымі днямі пачнецца прадажа праездных білетаў.

Цэны 16 красавіка:
1 ф. хлеба . . . 2 р. 20 к.
» » солі . . . 1 р. — »
» » рыбы . . . 4 р. 50 к.
» » каубасы прастай . . . 4 р. 50 к.
1 кв. млека . . . 1 р. 50 к.
10 яек . . . 5 р. 50 к.

Курсы беларусазнаўства.
Серада 17 красавіка.
Язэп Ліосін. Гісторыя Вялікаго Князьства Літоўскаго.

Чацьвер 18 красавіка.
Праф. д-р Массоніус. Гісторыя беларускае мовы.
Пачатак лекцыі у 6 гадз. веч.

Ванзал Александр. ж. д. у нядзелю 14-га красавіка быў

Афіцыйнае паведамленне нямецкаго вярхоўнаго камандавання за 16 красавіка 1918 року.

З А Х А Д: Нашыя атакі каля р. Ліс далі нам ўспех. Пасля рукапашнаго бою ўзяты былі лейкі. Шпаркай атакай пасля відоўтаго агню мы ўзялі Вульвэргем і пазыцыі непрыяцеля на абайх баках вёскі; контр-атакі англічанаў скончыліся піўдачаю. Нашыя аддзелы адбілі у непрыяцеля ўзвышэння у Ньэваркерне і Байаль і ўзялі іх. Атакі англічанаў на Локон ні удаліся. На абодвух берагах Соммы артылерыйскі агонь ўзмацаваўся толькі каля Люс-Баш (у кірунку Нюрэіль і Мондідье). Пры адпору злучанай франіцузкай і ангельскай атакі поўначей Люс-Баш мы ўзялі палонных. У раёнах канаду Уаз-Эв і на заходнім беразе р. Маас мы зрабілі нескількі ўдачных выступленняў.

У С Х О Д: Наша дэсантнае войско перамогшы вялікія перашкоды прасунулося у Ловізе (на ўсход Гельсінгфорсу) праз Лапінтрайск на поўнач і перамогшы у нескількіх мейсцах адпор непрыяцеля дайшлі да ж. д. с Таммерфорсу у Выборг на ўсход Латі.

Першы Генэрал-кватэрмэйстар фон-Людэндорф.

перапоўняны выежджаючымі у Расію. Чуткі, што свабодны праезд у скорасьці будзе забаронены—вызвау гэты перапуд.

20.000.000 рублеу, якія былі выданы народнымі камісарамі дэлегатам служачых Л.-Р. ж. д. і нібыто папера звычайная—былі схованы у вагоне на станцыі Масква, у апошні момэнт здалі у касу упраўлення Маскоўска-Курскай ж. д.

Народныя камісары, відаць, перадумалі і ўжо ні хочуча аддаваць гэтых грошэй.

Папсавалі наладжаную ўжо справу мусіць то быўшыя менскія большэвікі, каторыя спажыюць злосьць сваю на нашых жалезнадарожніках, што перашкодзілі ім у выяздзе з Менску, ні даушы паравозаў.

Большэвіком прыйшлося уцякаць з Менску на аўтамабілях і падводах праз Камароўку па барыскаўскаму тракту і само сабой, прыйшлося адрачыся ад накрадзенаго добра, бо ні было дзе забраць.

Трэба ішчэ ўспомніць, што большэвікі, перад самым прыходам немцаў, хацелі высадзіць у паветра абодвы вакзалы, але і гэтаго шальмоўства нашы жалезнадарожнікі ні дапусьцілі. Вось цяпер і помста!

У майстэрні Губ. Земства (Воскрэсенская, 3) прымаюць заказы на плугі, бораны і іншыя гаспадарскія прылады, а так сама і папраўка іх. Цэны на ўсе нізкія. Зьвертацца трэба да заведуючаго майстэрняй тэхніка Н. І. Пальцэва.

Духоўную сэмінарыю у селетнім вучэбным гаду скончыло 16 чалавек, каторыя выказваюць больш нахілу да цывільных выхэйшых школ, чым да духоўнаго стану. Відаць, адбіўся на маладых душах перажыты цяжкі час для нашаго духавенства.

Менск для менчан—гэта паказваюць нам ўсе выпадкі за апошнія дні. Праз тыдзень—другі у Менску застаюцца, відаць, толькі мейсцовыя жыхары, альбо тыя, што маюць такі, чы іншы, але пэўны звязак с самым месцам.

Анушны суд і губэрнскае прысутство мае перад сабой нілегкае заданне выясьніць межы сваёй улады. Справа у тым, што нямецкае начальство дае право ім на мейсцы, занятыя X-ай арміяй т. е. толькі часткамі менскаго, ігуменскаго, барыскаўскаго і бабруйскаго паветаў; далей займае ўжо ні X-ая, а іншая армія.

Ад Менскай Мещанскай Управы засталася толькі адна вывяска. Каю і на што яна патрэбна? Зняць-бы яе хутчэй і захаваць паміж старых забыткаў мінушчыны.

Рэдактар А. Прушыніні.

Выдавецтва Т-во «Заранка».

А Б В Е С Т К А.

Менская Гарадзкая Управа робіць ведамым для усіх, што у Сераду 17 красавіка 1918 году а першай гадзіне у памешканні будаўнічаго адзелу Управы адбудзецца ўстны торг і сараунаванне у закрытых канвэртах на належачыя да гораду Менска: лясныя матэрыялы, абозныя часьці, абоза—мэханічныя інструмэнты, бутэлькі.

Ахвотнікі да торгу на памяненныя матэрыялы могуць аглядаць іх на складзе у мейсцовасьці КУРА-СОВШЧЫЗНА Спіс і кондыцыі торгу у Будаўнічым Аддзеле Гарадзкой Управы.

Участнікі торгу павінны палажыць 5% залог.

Член Управы
Інжэнэр В. Цывінскі.

За Дзелавода С. А. Усьціновіч.

Друкарня Я. А. Грынблата.